

Kuntalaisaloitteet 2023

Kaupunginhallitus 18.03.2024 § 86
132/00.02.00.04/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Lisäksi palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kyseistä kunnan palvelua koskevassa asiassa.

Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Lieksan kaupungin hallintosäännön 153 §:n mukaan kaupunginhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä.

Vuonna 2022 vastaanotetuista kuntalaisaloitteista on vuonna 2023 käsitelty loppuun seuraava aloite:

Kuntalaisaloite 4.2.2022 Lieksan kaupungin ja Kiinan tasavallan Deqingin alueen ystävyys- ja yhteistyösopimuksen irtisanominen

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 7.3.2023 § 43 todennut, että Lieksan kaupungin ja Deqingin piirikunnan välinen, 25.5.2018 allekirjoitettu kasvatus- ja koulutuspalveluihin liittyvä yhteistyösopimus on edelleen voimassa, mutta sopimus ei ole ollut aktiivinen elokuusta 2019 lähtien, jolloin deqingiläinen oppilasryhmä opettajineen vieraili Lieksassa. Yhteistyön katkeamiseen on vaikuttanut ensisijaisesti korona-pandemiatilanne. Elokuun 2019 yhteistyöstä saatiin hyviä kokemuksia kummankin osapuolen näkökulmasta.

Koulujen kansainvälinen toiminta on aktivoitunut Kiina-yhteistyötä lukuun ottamatta aktivoitunut koronarajoitusten päättymisen jälkeen. Euroopan alueella tapahtuvan Erasmus toiminnan ohella Lieksan kaupungin koulutoimessa on keskitytty Ukrainaista tulevien, tilapäistä suojelua hakevien lasten ja nuorten valmistavan opetuksen järjestämiseen ja organisointiin. Tätä työtä tehdään niin kauan kuin sota Ukrainassa kestää, ja paikkakunnalle tulee tilapäistä suojelua hakevia henkilöitä. Deqingin alueen kanssa tehdyn sopimuksen purkamiselle ei tässä tilanteessa ole tarvetta. Kiinan valtion roolin mahdollinen muuttuminen Ukrainan kriisiin käsittelyssä voi aiheuttaa tarpeen sopimuksen voimassaolon tarkasteluun. Em. asiassa seurataan Suomen valtion virallista linjaa.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 20.3.2023 § 103 käsitellyt aloitteen.

Vuonna 2023 Lieksan kaupunki on vastaanottanut seuraavat kuntalaisaloitteet:

1. Kuntalaisaloite 7.1.2023 Harrastajien tasapuolisesta kohtelusta kaupungin tukia jaettaessa

Aloitteen tekijä toteaa, että kaupungin avustusjärjestelmän kautta tulisi tukea yksittäisten henkilöiden osallistumista kulttuuriin liittyviin kilpailuihin.

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 7.2.2023 § 26 todennut, että Lieksan kaupungin avustusjärjestelmä perustuu pääosin seurojen ja yhdistysten tukemiseen. Lähtökohta on se, että seurat ja yhdistykset järjestävät kaupungin avustuksen myötävaikutuksella toimintaa, johon kaupunkilaisilla on mahdollisuus osallistua. Seurat ja yhdistykset ohjaavat saamiaan avustuksia mm. kilpailu- tai retki- ja vierailutoimintaan. Yksittäisten henkilöiden harrastustoimintaa tuetaan vain erityisliikunnan määrärahan kautta.

Kulttuuritoiminnan avustuskokonaisuudessa yksittäinen henkilö voi saada avustusta silloin, kun hän järjestää kulttuuritilaisuuden, johon kaupunkilaisilla on mahdollisuus osallistua, tai toteuttaa jonkin muun kulttuuriin liittyvän tuotannon, joka on tarjolla kaupungin asukkaille. Liikunnan ja urheilun palkitsemisjärjestelmässä yksittäinen henkilö voi saada palkinnon hyvästä menestyksestä eri lajien eri tasoissa kilpailuissa.

Eri kulttuurimuotoihin liittyviä, eri tasoilla toimivia kilpailutapahtumia on paljon, ja niiden yhdistäminen kulttuurin avustus- ja palkitsemisjärjestelmään on paljon haastavampaa kuin liikunnassa ja urheilussa. Sama koskee myös palkitsemista kulttuuriin liittyvissä kilpailuissa menestymisestä. Lieksan kaupunki jakaa vuosittain kulttuuripalkinnon, jonka voi saada myös yksittäinen henkilö.

2. Kuntalaisaloite 31.1.2023 Lapsen päivähoitopaikan säilyttämisestä vanhemman hoitovapaan aikana

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 7.3.2023 § 37 todennut, että Monissa Suomen kunnissa on aloitteen mukainen hoitotakuu käytössä siten, että lapsen poissaoloaika on 2-4 kk ja paluukuukausi on aina elokuu. Tämä käytäntö vapauttaa kevään aikana varhaiskasvatuspaikan sitä tarvitsevalle sekä vähentää kesäajalla paikan varaamisen tarvetta, ja sitä kautta tehostaa varhaiskasvatuksen suunnittelua. Elokuun hoitojärjestelyt on mahdollista suunnitella siten, että hoitotakuulla olevan lapsen paluu samaan yksikköön olisi mahdollista. Hoitotakuusta tehdään lapsen huoltajan kanssa sopimus, jolla varhaiskasvatuspaikka irtisanotaan ja paluu vahvistetaan. Paluusta tehdään uusi sijoituspäätös Daisy-järjestelmään valmiiksi.

3. Kuntalaisaloite 23.2.2023 Vapautus talkootyönä tehtyjen hiihtourien maa-alueen käytön korvausvelvollisuudesta

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 9.5.2023 § 27 todennut, että Lieksan kaupunki perii korvauksen ulkoilureitin käyttöoikeuden luovutuksesta Kuntaliiton ohjeiden mukaisesti aina kertakorvauksena kaikilta ulkoilureittien käyttöoikeutta hakevilta tahoilta. Korvausperusteet on määritelty ulkoilulaissa omaksuttujen periaatteiden mukaisiksi.

Kuntalaisaloitteen mukainen esitys yleishyödyllisten yhdistysten vapauttamisesta maa-alueen käytön korvausvelvollisuudesta ei ole mahdollinen muun muassa hakijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi. Viranhaltijapäätökset ja päätöksiin liittyvät sopimukset tehdään kaikille hakijoille samojen periaatteiden mukaisesti, myös korvausten osalta.

4. Kuntalaisaloite 21.3.2023 Karjalanpaistin palauttaminen koulun ruokalistalle

Aloitteen tekijä pyytää palauttamaan karjalanpaistin koulujen ruokalistoilta, koska se on täyttävää ja ravitsevaa ruokaa.

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 4.4.2023 § 49 todennut, että ruokalaji poistettiin koulujen ruokalistalta vuoden 2023 alusta raaka-ainehinnaltaan liian kalliina. Karjalanpaisti korvattiin nyhtöpossulla, joka on edullisempi vaihtoehto. Energiavertailussa nyhtöpossu on energiarikkaampi kuin karjalanpaisti. Lisäksi nyhtöpossun rakenne sopii paremmin myös pienemmille ruokailijoille kuin karjalanpaistin kuutiot.

Monet kunnat joutuvat tarkistamaan ruokahuollon kustannusrakennetta, mistä johtuen hintojen nousu voi muuttaa jopa koulujen ruokalistoja. Aterioiden nykyisessä budjetissa yritetään pysyä esimerkiksi vaihtamalla tuotteita edullisempaan vaihtoehtoon. Muita muutoksia ei ole tehty ruokalistaan vaan toivomme tämän yhden raaka-ainehinnaltaan kalliin ruokalajin poistamisen auttavan, ettei muita muutoksia tarvitsekaan tehdä. Muutoksella ei heikennetä päivittäiseen energian saantia tai terveysvaikutuksia.

5. Kuntalaisaloite 4.4.2023 Tapahtumajärjestäjän palkkaamiseksi yleisötapahtumien lisäämiseksi

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 2.5.2023 § 72 todennut, että Lieksan kaupungin organisaatiossa tapahtumia järjestävät käytännössä kaikki tulosityksiköt ja liikelaitokset. Tapahtumien järjestäminen on yksiköiden esihenkilöiden vastuulla, ja erillistä tapahtumien järjestäjää ei tarvita.

Tapahtumien järjestäjän mahdollisuudet muiden tahojen järjestämien tapahtumien koordinointiin ja markkinointiin olisivat varsin rajalliset, joten uuden vakanssin avaaminen aloitteen mukaiseen toimintaan ei ole perusteltua.

6. Kuntalaisaloite 9.5.2023 Lieksan venäjänkielisen väestön huomioimiseksi kaupungin viestinnässä

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 21.8.2023 § 272 todennut, että Lieksan kaupunki on kehittänyt viestintäänsä brändi uudistukseen ja kaupungin strategiaan pohjautuen viimeisten vuosien aikana. Kaupungin verkkosivuja on uudistettu, ja erityisesti panostettu viestinnän monikanavaisuuden kehittämiseen. Lieksan kaupunki on laajentanut lieksa.fi-sivuston kielivalikoimaa siten, että osa sivustosta on toteutettu myös englanninkielisenä. Lisäksi osa palveluista on käännetty ukrainan kielelle johtuen nopeasti muuttuneesta tilanteesta ukrainalaisten sijoittuessa Lieksaan. Muuta kielivalikoimaa ei ole tällä hetkellä käytössä.

Lieksan kaupungin markkinointia ja viestintää tehdään kohtalaisen pienin resurssein, ja uuden kielen nostaminen nettisivuille ja muuhun viestintään tarvitsisi sekä henkilö- että taloudellisia resursseja asian hoitamiseksi. Kielivalikoiman laajetessa haastetta tuo tietojen oikeellisuuden varmistaminen eri kielillä, jottei virheellisiä tietoja esiinny millään sivustolla. Kaupunki ei tuota mm. tiedotteita tai sosiaalisen median materiaaleja tällä hetkellä kuin suomeksi.

Erityisesti hyvinvointipalveluissa käytetään tarvittaessa tulkkauspalveluita asioiden hoitamisessa, mikä on vieraskielisten osalta kannatettavaa ja perusteltua. Lieksan kaupungin nettisivuilla nykyinen kielivalikoima on perusteltua pitää ennallaan tällä hetkellä.

7. Kuntalaisaloite 13.8.2023 Ehdotus kaupungin tiehankkeiden perusparannusmäärärahaista tuleville vuosille

Aloitteessa ehdotetaan, että yksityisteiden perusparannuksiin varattavan määrärahan määrää olisi perustelua korottaa huomattavalla euromäärällä ainakin tulevalle ja sitä seuraavalle talousarviovuodelle.

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 10.10.2023 § 49 todennut, että yksityisteiden perusparantamisen avustusmäärärahaa ei ole perusteltua korottaa huomioiden aiemmat määrärahojen korotukset ja kaupungin käytettävissä olevat määrärahat seuraavien talousarviovuosien aikana. Lisäksi valtionavustuksiin yksityistieasetuksella tehty väliaikainen muutos vuosille 2023-2025 on merkittävä parannus yksityistiehankkeiden avustamisessa. Kuntatekniikkaliikelaitoksen vuoden 2024 talousarviovalmistelussa yksityisteiden avustusmäärärahat määräytyvät liikelaitoksen talousarvioraamin mukaisesti.

8. Kuntalaisaloite 17.8.2023 Pankakosken mattolaiturin uusimisesta

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 10.10.2023 § 48 todennut, että Pankakosken mattolaituri sijaitsee Kemijoki Oy:n vesialueella ja Tornator Oy:n omistamalla maa-alueella. Nykyisen laiturin läheisyydessä ei ole vesi- ja viemäriverkostoa, joten mahdollinen uusi matonpesupaikka tulisi sijaita kaupungin maa-alueella tai vaihtoehtoisesti vuokra-alueella siten, että altaiden pesuvedet johdettaisiin viemäriin ja siitä edelleen jätevedenpuhdistamolle.

Selvitys matonpesupaikan sijainnista on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 alkupuolella yhteistyössä kaupungin ja vesihuoltoliikelaitoksen kanssa. Mikäli matonpesupaikan sijainti on ratkaistavissa ja rakentamiselle on käytettävissä määräraha, pesupaikka toteutettaisiin aikaisintaan vuonna 2024. Pesupaikan selvitystyö ja mahdollinen rakentaminen on tarkoitus esittää kuntatekniikkaliikelaitoksen vuoden 2024 talousarvioon.

9. Kuntalaisaloite 29.8.2023 Liputtaminen Lieksan kaupungin lippusaloissa

Aloitteen tekijä tuo aloitteessaan esille sen, että kaupungin liputuskäytäntö ei ole ollut kaupunginvaltuuston päätöksen 29.5.2023 § 47 mukainen muun muassa sen vuoksi, että kaupungin kiinteistöjen lippusaloissa on liputettu Suomen lipuilla muinakin päivinä kuin virallisina ja vakiintuneina liputuspäivinä, esimerkiksi koulujen lukuvuoden päätöspäivänä. Lisäksi aloitteen tekijä tuo esille sen, että pitkin kesää on liehunut niin Kulttuurikeskuksen edessä kuin Pielisen- ja Karjalanteiden varsilla kirjavia tekstiilejä, jotka selvästikään eivät ole Suomen lippuja.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 4.12.2023 § 381 todennut, että Lieksan kaupungin noudattamassa sisäministeriön ohjeessa mainitaan liputuspäivistä ja -ajoista seuraavasti: ”Suomessa on virallisia liputuspäiviä ja vakiintuneita liputuspäiviä. Lipun voi nostaa salkoon muulloinkin.” Lieksan kaupungilla on siis mahdollisuus liputtaa Suomen lipulla muinakin kuin virallisina ja vakiintuneina liputuspäivinä. Tämä ei ole ristiriidassa kaupunginvaltuuston 29.5.2023 § 47 antaman vastauksen kanssa.

Kesän 2023 ajaksi teiden ja katujen varsille asetettuja Lieksa 50 - juhlavuoden kaupunkiviirejä ei lueta lipuiksi eikä niihin sovelleta liputusohjeita ja -käytäntöjä.

10. Kuntalaisaloite 9.10.2023 Yrjölän puutarhapalstojen uusien vuokrasopimusten tekemiseksi aiemmin keväällä

Aloitteessa ehdotetaan, että ilmoitus palstan vuokrauksen jatkamisesta tulisi tehdä aiemmin keväällä, esimerkiksi maaliskuussa. Näin sekä uudet että niin sanotut vanhat vuokraajat pääsisivät heti mukaan tärkeisiin kevättöihin.

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 14.11.2023 § 56 todennut, että kuntalaisaloitteen mukainen esitys Yrjölän puutarhapalstojen vuokrauksen jatkamisen ilmoittamisesta aiemmin keväällä on kannatettava asia. Ilmoituksen aikaistaminen on mahdollinen vuoden 2024 kevästä alkaen siten, että viljelykausi voidaan aloittaa kevään edistymisen mukaan huhti-toukokuussa. Vuokrattavat palstat tulee varata viimeistään maaliskuun loppuun mennessä, jotta edellisen vuoden vuokraaja säilyttää etuoikeutensa vuokrattavaan palstaansa. Mikäli palsta jää varaamatta ja maksamatta, vapautuu palsta uudelleen varattavaksi.

11. Kuntalaisaloite 28.11.2023 Valaistus Lieksan sataman koirapuistoon

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 16.1.2024 § 7 todennut, että Lieksan kaupunginhallitus on kokouksessaan 24.10.2022 §:ssä 321 käsitellyt kaupungin energian säästötoimenpiteitä ja hyväksynyt energian säästämiseen johtavat toimenpiteet. Yhtenä energian säästötoimenpidekohteena on ollut katuvalaistuksen pimentäminen kello 23.00-05.00 väliseksi ajaksi, lukuun ottamatta kaupungin keskusta-aluetta.

Kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on kokouksessaan 10.10.2023 §:ssä 46 päättänyt jatkaa Lieksan kaupungin katuvalaistuksen sammuttamista nykyisellä katuvalaistuksen ohjauksella vähintään vuoden 2024 loppuun saakka.

Edellä esitettyjen kaupunginhallituksen ja kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunnan energiansäästötoimenpiteiden perusteella Lieksan sataman koirapuiston alueelle valaistuksen rakentaminen ei ole tässä vaiheessa tarkoituksenmukaista.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää saattaa vuonna 2023 tehdyt aloitteet ja niiden käsittelyn kaupunginvaltuustolle tiedoksi.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti saattaa vuonna 2023 tehdyt aloitteet ja niiden käsittelyn kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Merkittiin, että Jukka Pöppönen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 15.38.
Lisätietoja	Hallintojohtaja Sari Leinonen, p. 040 1044 005, sähköposti sari.leinonen(at)lieksa.fi

Hallintosihteeri Marika Hyvärinen, p. 040 1044 706,
sähköposti marika.hyvarinen(at)lieksa.fi